

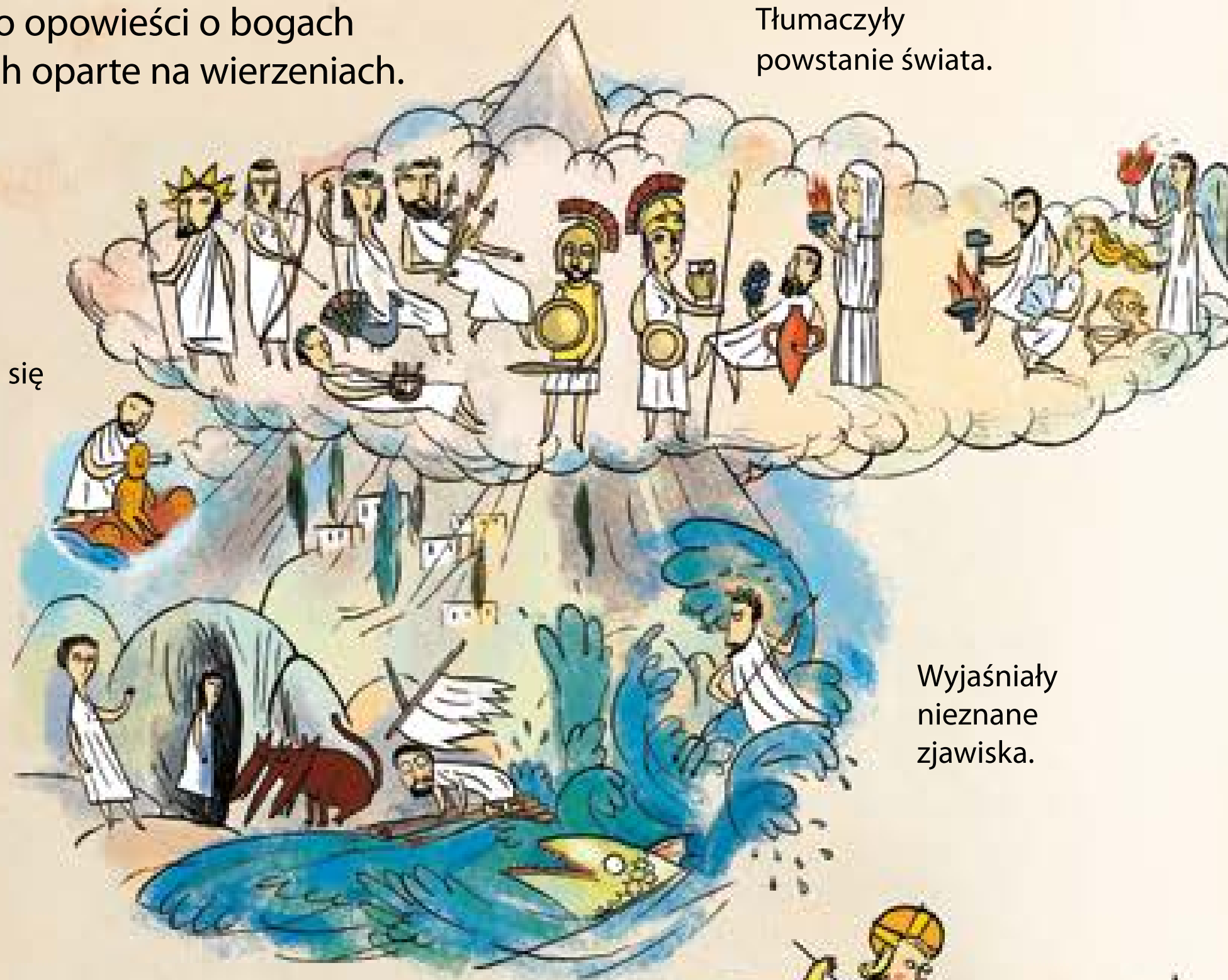
Gatunki literackie

O tym, że dany utwór należy do określonego gatunku literackiego, decydują charakterystyczne cechy przedstawionego w nim świata.

Mity to opowieści o bogach i herosach oparte na wierzeniach.

Tłumaczyły powstanie świata.

Objaśniały pojawienie się człowieka.

Ukazywały wzorce zachowań.

Wyjaśniały nieznaną zjawiska.

Legenda to fantastyczna, utrwalona w tradycji opowieść o postaciach, wydarzeniach i miejscach historycznych lub o życiu świętych. Cechuje ją łączenie prawdy historycznej z elementami niezwykłości i cudowności.

Podanie to opowieść ludowa, przekazywana ustnie z pokolenia na pokolenie, związana z rzeczywistymi zdarzeniami, miejscami i postaciami. Zawiera, podobnie jak baśń i mit, elementy fantastyczne.

Klechda to podanie ludowe związane z lokalnymi tradycjami, zwyczajami i wierzeniami, w którym ważną rolę odgrywają motywy fantastyczne.

Bajka to krótki, najczęściej wierszowany utwór o charakterze dydaktycznym.

Bohaterami bajek są najczęściej zwierzęta, czasem przedmioty, rośliny, ludzie. Świat zwierząt jest ilustracją świata ludzi.

Alegoria to motyw w literaturze i sztuce, który oprócz znaczenia dosłownego ma jeszcze inne. Jest jednoznaczna, a jej treść wynika z tradycji literackiej i historii.

Kontrast to sposób przedstawiania polegający na zestawieniu ze sobą elementów wyraźnie przeciwstawnych. Służy uwydatnieniu charakterystycznych cech opisywanych osób, rzeczy, zjawisk.

Miłe złego początki,
lecz koniec żaloszny.

Morał to pouczenie wynikające z utworu. Bywa sformułowany wprost lub wyraźnie zasugerowany.

Bajka ośmiesza wady ludzkiego charakteru, w tym celu posługuje się **komizmem** i **ironią**.

Ignacy Krasicki

Mądry i głupi

Pytał głupi mądrego: „Na co rozum zda się?”
Mądry milczał; gdy coraz bardziej naprzykrza się,
Rzekł mu: „Na to się przyda, według mego zdania,
Żeby nie odpowiadać na głupie pytania”.